5 | 2026

mondig +

Handoplegging

doops gezinden

foto John Rodriguez

vooraf

Machteld Stam

Bij de ingang van de afdeling hangt een gelamineerd briefje: *In het kader van de hygiëne geven wij geen handen.*
Even later zit hij naast het bed van zijn broer. Ze praten. Over het eten van het ziekenhuis. Over voetbal.
Dan valt het stil. Erg spraakzaam zijn ze nooit geweest.
Hij kijkt naar de handen van zijn broer boven het dekbed. Dun zijn ze, bijna doorzichtig.
Vroeger konden die handen zich regelmatig tot vuisten ballen. Een man van weinig woorden. Wel van rake klappen.
Net als hij zich afvraagt of het tijd is om te gaan, zegt zijn broer:
'Ik ben bang.'
Hij voelt de warmte naar zijn gezicht stijgen. En hij hoopt dat er een verpleegkundige binnenkomt. Iemand die iets doet. Of iets zegt. Maar er komt niemand.
Aarzelend tilt hij zijn hand op. Die blijft een moment in de lucht hangen en landt dan op het dekbed. Voorzichtig pakt hij de hand van zijn broer. Zijn broer trekt zijn hand niet terug. Zo zitten ze een tijdje zonder iets te zeggen.

Als hij later door de gang het ziekenhuis uitloopt, ziet hij het gelamineerde briefje opnieuw.

film

Kalle Brüsewitz

The Green Mile

In *The Green Mile* neemt John Coffey een bijzondere plaats in. De imposante terdoodveroordeelde, gespeeld door Michael Clarke Duncan, blijkt over een mysterieuze gave te beschikken. Met een aanraking kan hij pijn verlichten, ziekte genezen en het verdriet van anderen aanvoelen. De film presenteert deze wonderlijke gave op een ingetogen manier. Iedere keer dat Coffey iemand geneest, lijkt hij zelf iets van dat lijden over te nemen. Juist daardoor krijgen zijn daden gewicht: zijn kracht draait niet om spektakel, maar om mededogen en zelfopoffering.
De vraag wie of wat Coffey precies is, blijft met opzet onbeantwoord. Is hij een wonderdoener, een heilige figuur of simpelweg iemand die het leed van anderen niet kan negeren? Die dubbelzinnigheid geeft het verhaal zijn bijzondere lading.

Tegelijkertijd is *The Green Mile* ook een verhaal over racisme. Dat juist een zwarte man met een uitzonderlijke gave wordt veroordeeld voor een misdaad die hij niet heeft gepleegd, maakt de film extra wrang. De vooroordelen en machtsverhoudingen in het Amerikaanse zuiden van de jaren dertig vormen voortdurend de achtergrond van het verhaal. Daardoor krijgt Coffey's onschuld een nog tragischere betekenis.

colofon

Mondig+ is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en verschijnt zes keer per jaar, in het hart van *Mondig*.
Redactie Kalle Brüsewitz, Essemie van Dunné, Jeannette den Ouden, Albertina Hoogenboom, Machteld Stam & Machteld van Woerden
Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeloor Haarlem
Druk GBU printmedia
Oplage 5.000
Papier Maxi Offset
FSC-mix credit gecertificeerd
Contact redactie
Singel 454 | 1017 AW Amsterdam
020 623 09 14 | *communicatie@ads.nl*
www.doopsgezinden.nl

© ADS 2026

foto The Green Mile

Aangeraakt

Verward en stuurloos ben ik
zomaar een kerk binnengegaan
  wat zoek ik hier?

eenzame verlatenheid kijk ik
recht in het gezicht
  vanwaar verwacht ik hulp?

groot verdriet
overspoelt mijn ziel
  hoe moet ik verder?

een hand voelbaar
tegen mijn rug
– is het verbeelding? –
in de stilte hoor ik:
  je bent niet alleen
  Ik ben bij je

nog lang zit ik daar
op diezelfde plek
  toch is alles anders

foto Valentin Lacoste

Bekering

Het verhaal van Saulus, die later Paulus genoemd wordt, die wordt geroepen en een totaal andere weg gaat, begint gruwelijk. Hij vervolgt de eerste christenen, sleurt ze uit hun huizen, zet ze gevangen, probeert ze te vernietigen. Zo begint het. Het eindigt met de handen van één van hen.

Er was een man die diep geraakt werd door de ‘mensen van de weg’, zoals de eerste christenen genoemd werden. Zo diep, dat we zouden kunnen denken dat het zijn ziel betrof. Alsof hij niet iets buiten zichzelf, maar in zichzelf wilde vernietigen.

Ging het om een verlangen? Wilde hij iets vernietigen omdat hij het verlangen niet wilde voelen? Omdat hij alles op moest geven als hij dat verlangen zou volgen?
Als hij keek naar de mensen van de weg, en naar hun inspirator, Jezus, zag hij geen macht, maar zachtheid. Overgave.
Als hij zijn verlangen zou volgen, moest hij dan ook zacht zijn, machteloos, en daar dan op durven vertrouwen? De angst was vooralsnog sterker dan dat vertrouwen.
En dus vocht hij harder en harder terug. Omdat hij hoopte dat zijn haat het kon winnen van zijn verlangen naar liefde. Dat zijn kracht het kon winnen van een diepere kracht. Een kracht die hij misschien voelde, ergens verlangde, maar waar hij doodsbang voor was, omdat het een kracht was die zich openbaarde als zwakte. Een kracht die niet de eerste wilde zijn, maar de laatste. Een kracht die niet onderdrukte, maar knielde, zich overgaf. Die niet de sterkste was, niet uit huizen sleurde voor de Eeuwige, maar zich uit huizen liet sleuren voor diezelfde Eeuwige. Een kracht die niet haar spierenballen liet zien, maar bereid was haar leven te geven, in vertrouwen dat dat leven in handen was van het goede.

Saulus richtte zijn ogen omhoog. Was er een kans, hij durfde het nauwelijks te denken, dat de Eeuwige, voor wie hij alles deed, alles had gedaan – de beste school, opleiding, de beste leraren van de tempel, uren studie – voor wie hij wilde vechten tegen ondermijners, blasfemisten, wetsovertreders, met alles wat hij had…
Was er een kans dat die Eeuwige zijn oog liet vallen op de mensen van de weg? Die samenkwamen in de naam van die profeet die wel rechtstreeks kind van God leek te zijn? Die profeet die alles leek te weten van die God, zonder de dure scholen, de beste leraren van het land? Nee, die God leek te kennen? Zoals je je moeder kent, of je vader, een vriend! Die profeet die een vertrouwen had gehad, alleen omdat hij wist dat de Eeuwige van hem hield als van een kind…
Een vertrouwen waar hij, Saulus, zo hard voor werkte, uur na uur, dag na dag, jaar na jaar. En een liefde die je, oh God betere het, moet verdienen! Een liefde die je toch niet, al was het je met de adem ingeblazen, als genade in de schoot geworpen kreeg!?

De mensen van de weg die niet uit hun huizen waren gesleurd, waren gevlucht naar Damascus. En Saulus volgde hen, met aanbevelingsbrieven voor de synagogen aldaar, om zijn grootste angst te kunnen oppakken en meenemen naar Jeruzalem.
De tempelpolitie zal dus met hem mee zijn gereisd. En toen, juist toen, liet de Eeuwige zijn oog op hem vallen. Saulus werd omstraald door een licht uit de hemel.

En zoals David, dienaar van koning Saul, ooit sprak tot Saul, niet ver van de plek waar de bekering plaatsvond, sprak ‘Davids zoon’ tot Saulus en zei niet heel veel anders:

Saul, waarom vervolg je mij?
Saul, weet je dan niet dat je vecht met jezelf?
Weet je niet dat ik niet de vijand buiten de poorten ben, maar de liefde in een van de kamers van je huis, de kamer die je op slot draaide en die je zo angstvallig voorbijloopt?
Ik ben de herberggast die je wegstuurt, maar die terug blijft komen totdat je me herkent.
Dus je ogen zijn gesloten Saul, en als ze geopend worden, na drie dagen, dan zal je me herkennen.
Je leven zal niet makkelijker worden. Maar je zal ten volle leven, en begrijpen van een liefde die op je wacht.

>>

foto Kunal Goswami

Saulus, vooral druk bezig zich ten koste van anderen omhoog te duwen, viel naar beneden. Hard. En toen, na jaren van studie over de Heer en Zijn wil, lag Saulus op de grond, blind en verslagen, en vroeg: wie bent u Heer? Wat wilt u van mij?

Het blijven grote woorden: roeping, bekering. Het zijn ook verhalen.

Als doopsgezinden willen we het weleens anders zeggen. We spreken van een sterker wordend verlangen naar geloof en vertrouwen. We spreken van onderdeel zijn van een gemeente. We spreken van in de buurt willen zijn van een mysterie, samen met mensen die er niets stelligs over zullen zeggen, maar jou je eigen taal laten vinden bij dat mysterie, de saamhorigheid, de diepere waarden.

Maar altijd is het een proces, van vallen en opgericht worden, van drie dagen, of weken of jaren.
En de bekering van Saulus, die ook Paulus genoemd wordt? Die vond niet plaats op de weg naar Damascus, maar drie dagen later.
Want wat wij weten, leerde Paulus daar, van Ananias. Een man die eerder voor hem wilde vluchten, werd naar hem toegestuurd en legde hem de handen op. 'Je bent niet alleen, Saulus, dat betekenen mijn handen; je hebt broeders en zusters, dat je dat mag voelen. Alleen is het niet te doen, Saulus, wist je dat niet?'
Toen wist Saulus het. En de schellen vielen hem van de ogen. +

De zon daalt in de zee.
De duisternis valt in.
Ik loof de goede God.
Hij geeft mij dag en nacht:
mijn taak bij dag, mijn droom
bij nacht.

Laat dagen in de nacht,
waar wanhoop heerst en dood,
geloof en hoop op U:
U hebt uw schepping lief,
U hebt uw schepping innig lief.

Kom, nacht, en troost ons zacht.
Kom, God, genees ons hart.
Kom, leg uw hand op ons
en heel zo elke wond.
Heel, Vader, ook de diepste wond.

Lied 253, Liedboek 2013
tekst Sigurbjörn Einarsson
melodie Thorkell Sigurbjörnsson
vertaling René van Loenen

foto Ludomil Sawicki

Dat wat er terugkomt

Als uitvaartbegeleider geef ik ook de laatste zorg aan de overledene. Een collega en ik wassen en kleden de overledene samen. Ik raak veel aan in mijn werk. Vaker dan de meeste mensen.

Ik leg mijn hand op de overledene. Niet omdat het moet, maar omdat ik zo een connectie probeer te maken. Even stil zijn met iemand die er niet meer is – dat kan met woorden, maar het lichaam vertelt ook iets. Kou. Rust. Onomkeerbaarheid. Mijn handen registreren.

Ik raak ook nabestaanden aan. Een hand op een schouder, een arm om iemand heen. Het kan troost bieden zonder woorden, omdat troost soms geen taal nodig heeft.

En dan gebeurt het ook weleens dat mensen mij condoleren. Ze pakken mijn hand vast, kijken me aan alsof ik ook iemand verloren heb. Dat hoeft natuurlijk niet. Ik ben niet in rouw. Maar ik snap het wel – in dat moment ben ik even het aanspreekpunt voor alle verdriet in de kamer en het aanraken, connectie zoeken, is hoe mensen dat soms willen delen.

Mijn handen zijn misschien wel mijn belangrijkste gereedschap. Niet mijn agenda, niet mijn telefoon, niet mijn kennis van de regelgeving. Mijn handen. Ze voelen of iemand er echt is geweest en of iemand er echt niet meer is. Ze maken contact.

Afgelopen jaar organiseerde ik een lichtjesavond, voor alle families die ik het jaar daarvoor heb mogen begeleiden. Ik stond daar, verzonken in gedachten aan iedereen die er niet meer was.
En toen voelde ik een hand op mijn schouder.

Ik keek op. Er stond niemand.

Ik schrok niet. Maar ik voelde iets anders: een dieper gevoel van verbondenheid. Met de families die ik heb bijgestaan. Met de mensen die hen zijn ontvallen. Alsof al dat aanraken van het afgelopen jaar, al die handen, even terugkwam in een aanraking op mijn schouder.

Misschien is dat ook handoplegging. Niet alleen wat ik geef, maar wat er soms – heel even – terugkomt. +

foto Dead Good Legacies

Amen

‘Er zit een man op de trappen van de kerk. Hij huilt.’
Ik sta op en loop naar buiten.

‘Hej man.’
‘...’
‘Mag ik even bij je komen zitten?’
‘Ja.’

Een tijdje zeggen we niets.
‘Het gaat niet, hè?’
‘Mijn moeder is dood.’
‘Dat spijt me.’
‘Gister.’
‘Wat erg.’
‘Ze was de laatste.’
‘De laatste?’
‘De laatste die nog naar me omkeek.’ Hij kijkt naar beneden.
‘Nu is er niemand meer.’
De stad gaat door. Fietsers rijden voorbij. Mensen lopen winkels in en uit.
‘Hoe heette ze?’
Hij noemt haar naam.
‘Ze was een goede vrouw.’
‘Dat geloof ik.’ Weer word het stil. Dan draait hij zich naar me toe.
‘Ben jij van de kerk?’
‘Ik werk hiernaast.’
‘Dat is dichtbij genoeg.’
Ik glimlach.
‘Misschien.’
Hij veegt met zijn mouw langs zijn ogen.
‘Wil je met me bidden?’
Ik kijk hem aan.
‘Ik?’
‘Ja. Jij bent er nu.’
Ik weet even niets te zeggen.
Lichte paniek maakt zich van me meester.
‘Ik heb het nodig.’
Wat onwennig leg ik m’n hand op z’n schouder en prevel wat dingen die me plechtig genoeg lijken voor de situatie.
‘God zegent en behoedt je.’
Hij sluit zijn ogen.
‘God geeft je kracht voor morgen.
En vrede.
Amen’.
Even blijft het stil.
‘Dank je’, zegt hij.
Hij staat op.
‘Ik ga weer verder.’
‘Sterkte.’
Hij knikt.
‘Bedankt.’ +

foto Jack Lucas Smith